

Idees d'actualitat - Retos y deberes de la nueva Comisión Europea

La nueva Comisión Europea ha empezado a trabajar este lunes con una serie de retos por delante, algunos de los cuales quedaron pendientes de la última legislatura mientras que otros se han vuelto más urgentes en los últimos meses con el agravamiento de la situación en el Oriente Medio, la victoria de Donald Trump en los Estados Unidos y la recesión de la economía alemana, la principal de la zona euro. La Unión Europea inicia pues una legislatura especialmente delicada durante la cual deberá intentar poner las bases para resolver cinco cuestiones fundamentales, si quiere ser un actor clave a nivel económico y geopolítico para poder competir y negociar de igual a igual con China y los Estados Unidos.

En primer lugar, la presidenta de la Comisión, Ursula von der Leyen, ha anunciado que su primera gran iniciativa será establecer una brújula de competitividad, basada en los tres pilares del informe Draghi: cerrar la brecha de innovación con los EE.UU. y China, presentar un plan conjunto de descarbonización y competitividad, y mejorar el sistema del seguridad para reducir las dependencias externas. Ganar competitividad es pues uno de los principales objetivos, ya que la falta de competitividad frente a los Estados Unidos y China supone un riesgo existencial para el futuro de la UE. Tanto el informe Draghi como el

informe Letta hacen un diagnóstico preciso de las causas del déficit de productividad europeo y proponen medidas para fortalecer la economía europea centradas en mejorar la integración en el mercado único, reducir la burocracia y la excesiva regulación, promover la innovación y aumentar la financiación común. La UE necesita más inversión, y una revisión radical de su política industrial para revertir el declive competitivo frente a los EE.UU. y China. Europa exporta más que los EE.UU. y, en cambio, tiene una productividad menor debida en buena parte al salto tecnológico que ya han hecho los EE.UU., y que la UE todavía está pendiente de realizar. Asimismo, en términos per cápita, el ingreso real disponible de los hogares ha crecido el doble en los EE.UU. que en la UE desde 2000, año en que se empieza a ensanchar la brecha en innovación. Actualmente, sólo cuatro de las 50 principales empresas tecnológicas mundiales son europeas mientras cerca del 30% de los llamados unicornios —las empresas tecnológicas jóvenes que aumentan de valor hasta superar los 1.000 millones de dólares — acaban instalándose en los Estados Unidos.

Sin embargo, ambos informes pasan de puntillas por un elemento crucial: la demografía. En efecto, el continente tiene que hacer frente a un envejecimiento de su población: Europa tiene una edad media de 44 años, superior a la de los Estados Unidos (38) y mucho más elevada que la de África (18) o la India (28). Esta situación se ve agravada por una tasa de fecundidad baja (1,4 hijos por mujer, lejos del 2,1 necesario para el reemplazo generacional) y la proyección que en el 2050 más del 30% de la población tendrá más de 65 años. El envejecimiento dificulta el crecimiento económico, aumenta la presión sobre los sistemas de pensiones y bienestar, y reduce la disponibilidad de mano de obra en sectores clave. Para mantener al modelo social europeo y avanzar en tecnología y descarbonización, la UE necesitaría crecer al 2,5% anual, en vez del actual 1,7%.

Durante la pandemia de COVID-19 y posteriormente con la invasión rusa de Ucrania, la autonomía estratégica se convirtió en un asunto clave y lo seguirá siendo esta legislatura. La Comisión ya ha dado pasos para reducir su dependencia energética de Rusia y también para tener acceso a materias primas que se importan mayoritariamente de China. Europa es consciente de que ha pagado el precio de poner su futuro en manos de un único proveedor y no puede volver a cometer el mismo error. Así pues, hasta tres comisarios tienen responsabilidades para asegurar que la UE puede ser autosuficiente en casos de crisis ya sean económica, sanitaria o relacionada con la transición ecológica y digital.

Con un Parlamento Europeo con menos representación de los Verdes y donde los climatoescépticos de los grupos más conservadores y de derecha radical intentarán frenar el Pacto Verde, la Comisión se verá obligada a cambiar el discurso de la transición ecológica. Más allá de las inversiones necesarias, el objetivo de la UE debe ser convertir la descarbonización en un auténtico motor económico con un enfoque más social (no en balde la cartera de la comisaria Teresa Ribera incorpora el término “justa”).

La guerra en las puertas de la Unión Europea y que pronto hará tres años que dura ha obligado los 27 a promover una industria de la defensa menospreciada durante muchos años. Por consiguiente, ello afectará a la arquitectura institucional en el ámbito de la seguridad, así como la distribución del poder y al papel que pueden ejercer sus principales actores. La guerra en Ucrania ha intensificado los debates sobre la política común de

seguridad y defensa (PCSD) de la Unión Europea, y ha revelado su dependencia de la OTAN como pilar esencial para la defensa colectiva. A pesar de avances como la aprobación en 2022 de la Brújula Estratégica, las divisiones internas y la reticencia de los Estados miembros a ceder soberanía dificultan el progreso hacia un ejército europeo común, mientras que las tensiones entre enfoques atlantistas e integracionistas agravan la fragmentación estratégica de la UE.

También en materia económica y en particular energética, la Comisión Europea tiene el reto de mantenerse como un actor geopolítico fuerte, en un momento de inestabilidad y de cambio. Con el retorno de Donald Trump en la Casa Blanca, Bruselas pierde a un socio en quién confiar al otro lado del Atlántico. En este nuevo contexto será fundamental que la UE fije una política exterior propia. No será fácil ya que von der Leyen deberá buscar los equilibrios con el Consejo Europeo, no sólo en las negociaciones con Ucrania, sino también en la presión que la UE pueda ejercer sobre Israel para conseguir un alto el fuego en Gaza e iniciar un proceso de paz en Oriente Medio.

Y mientras se trabaja para resolver los problemas urgentes de productividad y los planes de defensa, la nueva Comisión también tendrá que afrontar la gran asignatura pendiente que representa la próxima ampliación hacia el este. En efecto, las condiciones de adhesión de los países de los Balcanes, Moldavia y Ucrania implican la puesta en marcha de grandes reformas que cambiarán la configuración política y socioeconómica de Europa para siempre. No obstante, y a pesar de las tensiones que ya se pueden percibir por ejemplo entre Polonia y Ucrania respecto de las futuras ayudas europeas o el impacto de la ampliación sobre la Política Agraria Comuna (PAC), la ampliación es, hoy por hoy, la grande ausente del debate público europeo, centrado en buena parte en otro de los grandes retos pendientes: la política migratoria.

Hasta ahora, la UE ha firmado acuerdos polémicos con países como Túnez, Egipto o Mauritania para enviar fondos y subvencionar sus programas, a cambio que controlen sus fronteras. Bruselas quiere expandir ahora este modelo y además reformará la regulación sobre deportaciones para hacerla más estricta. Además, von der Leyen ha abierto la puerta a analizar una fórmula europea para crear centros de deportación fuera de la UE, siguiendo el camino que quiere implantar a la primera ministra italiana, Giorgia Meloni. La nueva Comisión deberá afrontar todos estos retos en un escenario marcado por una polarización creciente, en que los partidos de ultraderecha están incrementando sus apoyos electorales e introduciendo sus prioridades en las agendas políticas, mientras el discurso populista y nacionalista está calando en una parte significativa de la población europea, en buena parte gracias a la desinformación fomentada por las redes y alimentada no sólo por agentes internos sino también externos, como Rusia o China, con el objetivo de desestabilizar la UE. Habrá que estar muy atentos a la crisis política enquistada en Francia y a las elecciones que tendrán lugar en 2025 en Alemania, Polonia y República Checa.

Fotografía: Fotografía de grupo de la nueva Comisión Europea. Creative Commons Attribution 4.0 International license. © European Union, 2024

Noa Redondo, Ariadna Coca y David Jiménez, estudiantes en prácticas en el CETC, han participado en este número de *Idees d'actualitat*.

Política internacional y globalización

Tom Standage Ten trends to watch in 2025

Com cada any, Tom Standage, editor de *The World Ahead* del diari *The Economist* lliura les seves previsions sobre els principals temes globals per al 2025, marcats per importants desenvolupaments polítics, econòmics i tecnològics. Primer, el retorn de Donald Trump a la presidència probablement redefinirà les polítiques dels Estats Units, afectant la immigració, les aliances i la geopolítica, possiblement provocant tensions i realineaments globals. Segon, l'onada de canvis de govern que ha tingut lloc enguany ha creat grans expectatives perquè els nous líders compleixin les promeses o provoquin malestar en el cas que fracassin. Tercer, la política exterior de Trump pot animar adversaris com la Xina, Rússia, l'Iran i Corea del Nord, augmentant la incertesa sobre els compromisos dels Estats Units amb aliats com Taiwan. Quart, les tensions entre els Estats Units i la Xina persistiran per mitjà d'una guerra comercial, mentre que les empreses xineses intentaran evitar les restriccions expandint-se a l'estranger. Cinquè, l'aposta de la Xina per als panells solars, les bateries i els vehicles elèctrics impulsarà un augment global de la tecnologia verda, que pot marcar un pic d'emissions. Sisè, amb la reducció de la inflació, els països s'enfrontaran a opcions fiscals difícils que es poden veure agreujats per les polítiques de Trump. Setè, l'envelliment de la població està remodelant les prioritats polítiques i econòmiques, amb contrastos entre la inestabilitat impulsada pels joves en algunes regions i les oportunitats que generen en altres llocs. Vuitè, les inversions massives en IA s'enfronten a un major escrutini mentre les empreses encara no estan segures de com utilitzar aquests avenços. Novè, l'augment de les tensions geopolítiques, els nous controls fronterers i les polítiques persistents d'incentivació del turisme de masses complicaran la mobilitat global. Finalment, subratlla la impredictibilitat de les previsions: les sorpreses del 2024 posen de manifest el potencial d'esdeveniments inesperats de cara a l'any que ve.

Robert Sutter Biden's Legacy on China

Durant el període de campanya, Biden va mencionar en repetides ocasions els èxits administratius que va aconseguir per aturar les ambicions de la Xina, com ara l'aprovació de projectes de llei per reforçar les infraestructures i la capacitat de l'alta tecnologia, les adquisicions relacionades amb el canvi climàtic i la impulsió d'aliances a l'Indo-Pacífic: Japó - Corea del Sud - EUA, Japó - Filipines - EUA, QUAD... A més, la guerra a Ucraïna va enfortir les aliances dels EUA amb Occident, unint-se no només per enfrontar-se a la creixent influència de la Xina en l'àmbit militar, econòmic i tecnològic i el suport a la invasió russa, sinó també per mostrar el seu compromís amb Taiwan. Abans de les eleccions, els governs asiàtics mostraven preferència cap a Kamala Harris, ja que esperaven que continués les polítiques de cooperació de Biden. Ara, amb la reelecció de Trump, les elits asiàtiques mostren la seva preocupació pel futur, perquè, per exemple, Taiwan i Filipines depenien del govern demòcrata per fer front a l'amenaça xinesa. La preocupació generada pel retorn de de Trump no només afecta els països asiàtics. Austràlia

tem per la nova aliança AUKUS perquè sembla que el nou president es dedicarà més als afers interns i debilitarà les aliances internacionals. Per la seva banda, la Xina no va mostrar preferència per cap dels dos candidats tot i que ambdós països són conscients de la importància d'estabilitzar les seves relacions i l'interès per arribar a acords que podrien afectar la seguretat de tot els països citats anteriorment.

Branko Milanović The ideology of Donald J. Trump

L'article afirma que la ideologia de Donald Trump és una barreja de mercantilisme, capitalisme amb ànim de lucre, nacionalisme antiimmigració i antiimperialisme nacionalista. Tot i que no es poden etiquetar fàcilment, les seves creences estan arrelades en una visió del món transaccional, l'interès econòmic propi i l'escepticisme cap a les polítiques imperialistes tradicionals. Així, Trump veu el comerç com un joc de suma zero, posant èmfasi en polítiques que prioritzen els guanys econòmics nord-americans per sobre de la liberalització del comerç mundial. La seva posició comercial de confrontació, especialment cap a la Xina, reflecteix un enfocament pragmàtic centrat en els resultats transaccionals més que en el canvi sistèmic. Així mateix, d'acord amb l'ortodòxia republicana, Trump dóna suport a la desregulació, les reduccions d'impostos (especialment al capital) i la promoció de l'empresa privada. Això el posa en consonància amb una creença antiga en la primacia dels capitalistes com a creadors d'ocupació, reflectint les polítiques de les administracions passades. Paral·lelament, el nacionalisme de Trump es defineix per una oposició a la nova immigració més que per l'exclusivitat ètnica o racial. Les seves polítiques es fan ressò de les dels moviments de dreta a Europa, tot i que la gran extensió i la diversitat dels Estats Units compliquen la narrativa de que "no hi cap ningú més". Finalment, i de manera inusual per a una potència important, Trump advoca per minimitzar els problemes estrangers i centrar-se en els interessos nacionals. Tot i que no rebutja directament l'hegemonia dels Estats Units, demana als aliats que suportin majors costos per a gaudir de la protecció nord-americana, fent-se ressò dels principis aïllacionistes dels Pares Fundadors dels Estats Units. En definitiva, la ideologia de Trump barreja elements tradicionals i no convencionals, impulsats pel pragmatisme i el rebuig de les normes globalitzadores. Les seves polítiques reflecteixen un enfocament en els interessos econòmics i estratègics immediats dels Estats Units, amb una mínima consideració per la coherència ideològica o el rol de lideratge nord-americà a llarg termini en els afers internacionals.

Mira Milosevich-Juaristi Trump, la guerra en Ucraïna y el dilema estratégico de Moscú

El Kremlin ha mostrat cautela després de la victòria de Trump, mantenint esperances moderades de negociar el final de la guerra a Ucraïna. Tot i això, Rússia enfronta un dilema estratègic: aprofitar la presidència de Trump per alleujar sancions econòmiques o mantenir el seu avantatge militar en el conflicte. Tot i que el discurs oficial rus ha estat escèptic sobre una millora en les relacions amb EE. UU., sectors nacionalistes veuen Trump com un aliat contra els valors democràtics liberals. Trump ha promès acabar la guerra a Ucraïna en

24 hores, però la seva administració no té una estratègia clara. Les figures designades per a alts càrrecs en seguretat i defensa tenen postures diverses, des de negociacions amb concessions fins a un enduriment de sancions contra Rússia. Mentrestant, a Ucraïna, l'opinió pública mostra un suport creixent a un acord de pau que impliqui concessions territorials, però el Kremlin sembla poc disposat a renunciar als seus objectius, com ara mantenir el control de les regions annexades. L'autora ressenya que les possibles concessions en una negociació inclourien un alto el foc que deixés a mans de Rússia amb els territoris annexats, l'inici de converses d'adhesió d'Ucraïna a l'OTAN i la UE a llarg termini, i el reinici de tractats de control d'armes nuclears. Tot i això, aquestes propostes són vistes com a inacceptables tant per Ucraïna com per Putin, i dependrien de canvis significatius en l'equilibri militar. En conclusió, tot i que la victòria de Trump podria ser percebuda com a favorable a Moscou, les opcions estratègiques de Rússia són plenes d'incertesa. El curs de la guerra es manté imprevisible, amb un desgast creixent tant per a Ucraïna com per a Rússia, mentre les condicions per a la pau continuen sent maximalistes i difícils de reconciliar.

Eugene Finkel The Only Way to Achieve Lasting Peace in Ukraine

La invasió russa d'Ucraïna ha galvanitzat la identitat nacional ucraïnesa, ha unificat la seva població i ha remodelat les percepcions globals del país. Un dels desitjos dels ucraïnesos és el dret a la independència, lliure del domini rus o de les reivindicacions d'identitat compartida imposades pel Kremlin. A parer de l'autor de *Intent to Destroy: Russia's Two-Hundred-Year Quest to Dominate Ukraine* (Basic Books, 2024), l'obsessió de Rússia per Ucraïna prové de dos factors: la identitat i la seguretat. Tot i que els acords de seguretat com la pertinença a l'OTAN podrien dissuadir futures invasions, una pau duradora requereix doncs canviar les percepcions russes d'Ucraïna com a nació diferent i sobirana. En efecte, els ucraïnesos rebutgen ser subsumits a la identitat russa i s'oposen amb vehemència als intents de Moscou de dominar la seva nació. La guerra ha fomentat una cohesió nacional sense precedents, amb els ciutadans cada cop més compromesos amb la independència i adoptant la llengua i els símbols ucraïnesos per sobre dels russos. El conflicte també ha provocat una reavaluació global de la cultura, la història i la sobirania d'Ucraïna. Pel que fa a Rússia, la guerra d'agressió ha estat impulsada per la creença en la unitat històrica amb Ucraïna, arrelada en construccions nacionalistes del segle XIX. Canviar aquesta creença requerirà esforços a Rússia, com ara revisar les narratives educatives i culturals per respectar la independència d'Ucraïna. L'autor afirma que els exemples històrics mostren que els mites nacionals poden evolucionar. L'educació, les reformes culturals i el nou lideratge a Rússia podrien canviar les actituds públiques amb el temps. Per la seva banda, considera que Occident hauria de donar suport a Ucraïna mitjançant la integració a l'OTAN i la UE, proporcionant garanties de seguretat i incentivant les reformes polítiques i econòmiques. En definitiva, la guerra ha proporcionat a Ucraïna una oportunitat per consolidar la seva independència i identitat. Tanmateix, la pau duradora dependrà tant de la força interna d'Ucraïna com de la voluntat de Rússia d'abandonar les seves ambicions imperials.

Mohammed Qawasma Mandats d'arrêt de la CPI contre Nétanyahou, Gallant et Deif: un tournant pour la justice internationale, pas pour la Palestine

Fa pocs dies, la Cort Penal Internacional de Justícia (CPI) ha emès tres mandats de detenció per crims de guerra i contra la humanitat contra el primer ministre israelià Benyamin Netanyahu, l'exministre de defensa Yoav Gallant i l'antic cap de la branca armada de Hamàs Mohamed Deif, presumptament mort des del juliol passat. Aquesta ordre de detenció contra dos alts càrrecs israelians és de gran rellevància. Per primer cop, des de la fundació de la CPI l'any 1958, es dicta un mandat de detenció internacional per dirigents d'un país tipificat com a democràcia. L'autor planteja però què suposa aquesta ordre de detenció. En primer lloc, la CPI no disposa d'instrument per fer complir les seves sentències sense la cooperació dels Estats que en formen part. En teoria, tant Netanyahu com Gallant, ara veuran com es redueix el seu marge per fer desplaçaments a l'estranger, ja que els 124 països que reconeixen a la CPI tenen l'obligació de detenir-los i traslladar-los a La Haia, seu de la CPI. Però a la pràctica, és molt probable que Netanyahu i Gallant no seran detinguts, ja que no s'arriscaran a anar a països que reconeixen la CPI. L'autor afirma que l'única manera de fer respectar realment el dret internacional i aconseguir un alto el foc a Gaza, és mitjançant una actuació del Consell de Seguretat de Nacions Unides i la voluntat política, la qual cosa és difícil atesos els vetos constants dels Estats Units.

Maria Fantappie & Bader Al-Saif The Saudi Solution?

Durant l'última dècada, especialment després dels Acords d'Abraham de 2020, Israel va creure que els seus èxits militars, d'intel·ligència i tecnològics podrien garantir-li aliats entre els Estats Àrabs del Golf. Assumia que l'escalada, impulsada per la guerra amb l'Iran, obligaria els estats àrabs, particularment l'Aràbia Saudita, a unir-se amb Israel. Pensaven que la principal preocupació d'aquests països eres els seus propis interessos, no la situació de Palestina. No obstant, l'autor consideren que els càlculs israelians han estat erronis: l'escalada d'Israel a Gaza i altres àrees ha apropat l'Aràbia Saudita i l'Iran. La perspectiva d'una guerra total al Pròxim Orient els ha portat a prendre una posició més activa en defensa de la causa palestina, tot mantenint una política equilibrada amb els EUA, l'Iran i la Xina. No obstant, una Aràbia Saudita amb la capacitat de mantenir bones relacions tant amb Iran com amb Israel podria jugar un paper fonamental en moderar les tensions al Pròxim Orient. Amb la intensificació del conflicte, la política d'Aràbia Saudita podia tornar-se en contra seva. Les accions d'Israel i la falta de resposta dels EUA van exposar les seves vulnerabilitats de seguretat. Per això, des del mes de setembre l'Aràbia Saudita va passar d'una diplomàcia discreta a una crítica pública més forta cap a Israel, condicionant la normalització de relacions a la creació d'un Estat palestí. Per aconseguir-ho, l'Aràbia Saudita podria negociar amb l'Iran per garantir la seva seguretat, pressionant Israel per aturar l'escalada, fet que enfortiria les relacions amb els estats del Golf.

Loup Viallet Afrique: le grand bond en arrière

L'Àfrica subsahariana, que sovint és presentada com una regió prometedora d'emergència econòmica, continua tancada en un cercle viciós de pobresa, inestabilitat i subdesenvolupament. Tot i que la regió té uns índexs elevats de creixement demogràfic i econòmic, aquest progrés no s'ha traduït en una major prosperitat. Al contrari, el continent ara concentra la majoria dels pobres del planeta, mentre que el seu PIB per càpita s'estanca o disminueix, ampliant la diferència amb la resta del món. L'autor argumenta que el model econòmic africà, centrat en l'exportació de matèries primeres, perpetua una dependència que limita el desenvolupament d'indústries productives, innovadores i diversificades. Aquesta «trampa de productes bàsics» crea economies vulnerables a les fluctuacions dels preus i de la demanda global, privant les poblacions locals dels beneficis reals del creixement. D'altra banda, la inestabilitat política i els conflictes crònics, agreujats per la corrupció i la mala governança, dificulten encara més qualsevol esperança de desenvolupament. Països com la República Democràtica del Congo o els estats del Sahel il·lustren aquest panorama, on la renda primària enriqueix una elit restringida mentre la majoria viu en la pobresa extrema. L'autor conclou que malgrat les promeses del passat i els discursos afrooptimistes, l'Àfrica subsahariana ha perdut el tren de diverses fites econòmiques importants -la industrialització, la globalització i la revolució digital- quedant-se al marge de la dinàmica de la prosperitat global. Sortir d'aquest estancament requerirà reformes profundes i una ruptura amb les pràctiques actuals.

Mercedes López San Miguel Ganó Orsi y el Frente Amplio vuelve a gobernar Uruguay

A l'Uruguai, Yamandú Orsi, candidat del Frente Amplio, ha guanyat en segona volta a Álvaro Delgado, del Partido Nacional, amb la qual cosa l'esquerra torna a la presidència després de cinc anys i confirma el gir d'Amèrica Llatina cap a l'esquerra. Orsi ha deixat clar que vol continuar lluitant pel diàleg nacional, una societat més integrada i el desenvolupament del país. No obstant això, Orsi no va ser l'únic que es va dirigir als seus votants, perquè Delgado també va pronunciar un discurs on assegurava que el seu partit de coalició havia arribat per quedar-se. D'acord amb l'analista Diego Buquet, el Frente Amplio va aconseguir captar un 10% o 15% del vot del Partido Colorado, pel fet que Orsi es va dirigir particularment a l'electorat més progressista dintre de la coalició. A més, en aquestes eleccions, el vot en blanc va disminuir respecte a la primera votació. Encara més, Orsi va aconseguir connectar amb els ciutadans insatisfets amb el govern actual. Durant la pandèmia, el govern de Lacalle Pou va dur a terme una gestió acceptable de la crisi però al final la conclusió no va ser bona, ja que el govern no estava disposat a assumir les recomanacions dels científics si anaven en contra del discurs ideològic liberal. En definitiva, ha quedat clar que una majoria de la població ha tornat a apostar per un projecte que promet millorar les condicions de vida dels més desfavorits.

Alan Yuhas How Polarized Politics Led South Korea to a Plunge Into Martial Law

La proclamació de la llei marcial per part del president sud-coreà Yoon Suk Yeol, i la seva posterior revocació sota la pressió del Parlament, és la culminació d'anys de disputes entre els dos principals camps polítics del país. Yoon Suk Yeol, la victòria del qual a les eleccions del 2022 es va produir pel marge més estret de la història democràtica del país, s'ha enfrontat a una agitació política sense precedents després d'imposar breument la llei marcial. La presidència de Yoon s'ha definit per una intensa polarització política i el descontentament social, alimentat per la desigualtat econòmica, els reptes demogràfics i les seves polítiques polèmiques, com la persecució de feministes i proposar l'abolició del ministeri d'igualtat de gènere. Aquests problemes, combinats amb els escàndols de corrupció que involucren la seva administració, han erosionat greument la seva popularitat. Això en un context on el seu govern conservador no disposa de majoria parlamentària, deixant la seva agenda pro-empresarial paralitzada per la resistència de l'oposició; els problemes econòmics, els escàndols de corrupció i la seva retòrica divisòria han provocat protestes freqüents i aprofundit les divisions socials; i l'oposició del Partit Demòcrata, que té una majoria parlamentària significativa, ha intensificat els seus esforços per socavar Yoon, incloses mocions d'*impeachment*.

Catalunya, España, Europa

Política&Prosa La DANA: dèficit de cultura federal

La revista *Política&Prosa* dedica el seu editorial a l'impacte de la DANA a València i subratla que Espanya és Estat compost, de matriu federal, en el qual la cogovernança és l'instrument per a garantir-ne l'eficàcia. La qualitat democràtica, la competència de les administracions i la lleialtat federal en són els intangibles previs, la condició *sine qua non*, per al bon funcionament. Es tracta d'una realitat política que ha estat posat a prova per l'abast de les riudes que han assolat diverses comunitats, sobretot la valenciana, i que un cop encarrilada la recuperació de les zones més devastades obligarà a ventilar responsabilitats a tots els nivells. Tanmateix, quan el carro és al mig del gual, la primera prioritat és reforçar la cogovernança per atendre les necessitats més urgents. No s'hi val, però, a aprofitar l'onada emocional que ha aixecat la tragèdia per a demanar la implicació de l'Estat en singular, oblidant el seu caràcter plural, d'Estat compost. Són encara més cíniques les veus, atiades per la dreta i l'extrema dreta, que reclamen la declaració d'una *emergència nacional* quan, en plena pandèmia, no van donar suport a l'estat d'alarma i en van promoure la inconstitucionalitat. La gestió comparada de la COVID desmenteix l'apriorisme que els estats centralitzats se'n van sortir millor que els federals. El problema de fons que ha mostrat ara amb tota la seva cruïlla la tragèdia és el dèficit de cultura federal i no pas l'absència d'un Estat salvador, en singular, que respon a l'enyorança d'una administració centralitzada, amarada de clientelisme. Sí, cal més Estat, a tots els nivells, per a poder activar els serveis públics necessaris per a atendre les poblacions més afectades i prendre les mesures estructurals davant d'unes situacions d'emergència que el

canvi climàtic farà més recurrents.

Norbert Röttgen Europe Has Run Out of Time

La victòria de Trump ho canvia tot en la mesura que el president electe dels EUA vol acabar amb l'ajuda a Ucraïna i amb la gran despesa que suposa defensar Europa, cansat que els europeus no assumeixin part de les seves responsabilitats. D'aquí un mesos doncs Europa es trobarà més sola que mai des del final de la Segona Guerra Mundial. L'arquitectura de defensa transatlàntica que ha perdurat aquestes últimes dècades arriba a la seva fi. L'autor subratlla que ara els europeus han de ser responsables de la seva defensa. Per consegüent, afirma que Europa ha de començar a invertir en defensa i construir el seu complex industrial militar, amb objectius i prioritats genuïnament europeus. A més a més, haurà de suplir el buit que deixen els Estats Units a Ucraïna per fer front a l'amenaça russa. Això en un moment on Europa passa per un moment baix amb divisions i debilitats internes. França es troba amb un govern fràgil i sense majoria; Alemanya amb una coalició de govern que acaba de caure i espera eleccions pel febrer de l'any vinent; situació a la qual se sumen relacions distants entre Regne Unit i la UE. En definitiva, Europa es veurà obligada a crear una estructura de seguretat comuna que no depengui dels Estats Units i que pugui fer front als reptes del segle XXI.

Rafa Martínez & Adolfo Calatrava García La nueva arquitectura de seguridad en Europa: la estrategia de la Unión Europea

El número 137 de Revista CIDOB d'Afers Internacionals debat el tema de la necessitat d'una nova arquitectura de seguretat a Europa. Tot i dedicar una especial atenció a la UE, el número va més enllà amb l'objectiu d'analitzar com aquest moment de canvi afecta -i afectarà- l'arquitectura institucional en l'àmbit de la seguretat al continent, així com la distribució del poder i al paper que poden exercir els seus principals actors. La invasió russa d'Ucraïna ha intensificat els debats sobre la política comuna de seguretat i defensa (PCSD) de la Unió Europea, i ha revelat la seva dependència de l'OTAN com a pilar essencial per a la defensa col·lectiva. Tot i avenços com l'aprovació l'any 2022 de la Brúixola Estratègica, les divisions internes i la reticència dels Estats membres a cedir sobirania dificulten el progrés cap a un exèrcit europeu comú, considerat poc probable per al 2035. Les tensions entre enfocaments atlantistes i integracionistes agreugen la fragmentació estratègica de la UE. Els experts identifiquen desafiaments clau, com ara les diferències en percepcions d'amenaques, la complexitat de la presa de decisions intergovernamentals i l'impacte de relacions transatlàntiques fluctuants. Paral·lelament, es destaquen les accions de suport de la UE a Ucraïna i l'enfortiment de la Base Industrial i Tecnològica de Defensa com a fites de la PCSD. Aquest context ha impulsat anàlisis acadèmiques sobre el paper de la UE davant de l'OTAN i Rússia, l'heterogeneïtat de les cultures de defensa a Europa i els efectes econòmics i estratègics dels fons europeus de defensa. Aquests estudis revelen una UE encara limitada com a actor global, però amb potencial creixent per adaptar-se a les dinàmiques de seguretat internacional.

Edward Carr If Europe wants peace, it must plan for war

La seguretat d'Europa es troba en un estat de declivi, agreujat per la guerra a Ucraïna i el retorn de Donald Trump a la presidència dels Estats Units, cosa que podria desplaçar les prioritats americanes lluny d'Europa i cap a Àsia. L'article considera que Europa no està preparada, ja que els seus líders són febles, estan distrets per les qüestions internes i són reticents a prendre mesures decisives. Així, Rússia està aprofitant la manca de suport suficient d'Occident per a Ucraïna amb l'objectiu de Putin d'afeblir l'OTAN, la UE i les democràcies occidentals per reafirmar Rússia com a potència global. La reelecció de Trump, amb la seva visió transaccional de les aliances, amenaça la dependència d'Europa respecte de les garanties de seguretat nord-americanes. Això podria animar Putin, que pot actuar aprofitant que la cohesió de l'OTAN i el compromís dels Estats Units s'estan erosionant. D'altra banda, l'article incideix en el fet que els reptes interns d'Europa agreugen la crisi: Alemanya no té visió estratègica sota el lideratge Olaf Scholz, França és políticament inestable i Gran Bretanya està preocupada per les reformes internes després del Brexit. Per salvaguardar el seu futur, l'article argumenta que Europa ha d'actuar amb decisió augmentant els pressupostos de defensa, reforçant les forces armades i desenvolupant una indústria de defensa sòlida. La unitat entre els països europeus és fonamental, ja que tant Trump com Putin pretenen explotar-ne les divisions. Per consegüent, construir una capacitat dissuasiva independent és essencial en cas que el suport dels Estats Units trontolli.

Aranha González Laya El invierno demográfico europeo y el déficit de competitividad

L'article analitza els desafiaments de la Unió Europea (UE) davant la seva manca de competitivitat, identificant com a factors clau el dèficit de productivitat, l'excessiva regulació i l'envelliment demogràfic. L'autora assenyala que tant l'[informe Draghi](#) com l'[informe Letta](#) no aborden prou el paper fonamental de la demografia en el declivi competitiu europeu. En efecte, el continent ha de fer front a un envelliment de la seva població: Europa té una edat mitjana de 44 anys, superior a la dels Estats Units (38) i molt més elevada que la d'Àfrica (18) o l'Índia (28). Aquesta situació s'agreuja per una taxa de fecunditat baixa (1,4 fills per dona, lluny del 2,1 necessari per al reemplaçament generacional) i la projecció que el 2050 més del 30% de la població tindrà més de 65 anys. L'envelliment dificulta el creixement econòmic, augmenta la pressió sobre els sistemes de pensions i benestar, i redueix la disponibilitat de mà d'obra en sectors clau. Per mantenir el model social europeu i avançar en tecnologia i descarbonització, la UE necessitaria créixer al 2,5% anual, en lloc de l'actual 1,7%. Algunes propostes de solucions passen en primer lloc per l'automatització i la digitalització, és a dir incorporar més tecnologia per reduir la dependència de mà d'obra en sectors productius i serveis. Tot i això, s'identifiquen límits en indústries on la interacció humana és essencial, com el turisme i les cures. Altres apunten a la necessitat de prolongar la vida laboral, ampliar l'edat de jubilació fins als 67 anys per respondre a l'esperança de vida creixent i garantir la sostenibilitat del sistema de pensions. Altres veus per la seva banda argumenten que la immigració és essencial per cobrir dèficits

laborals i reforçar la competitivitat mitjançant la promoció de la integració laboral i el reconeixement de qualificacions. La competitivitat europea exigeix doncs abordar el repte demogràfic de manera integral, combinant automatització, immigració i ajustos al sistema laboral. També requereix superar el curt terminisme i el populisme, prioritzant mesures sostenibles que assegurin el benestar tant de la població actual com de les generacions futures.

Marta Moutinho Oliveira Uma lista de preocupações na Europa

Donald Trump ha tornat a la presidència nord-americana, generant una gran atenció a Europa per l'impacte potencial de les seves polítiques en l'economia global, especialment les relacions comercials. L'amenaça dels aranzels continua sent una preocupació important. A Europa creix la preocupació per la fragilitat econòmica i la possibilitat de recessió, especialment a Alemanya, motor econòmic de la regió. El Banc Central Europeu (BCE) també expressa la seva preocupació i suggereix la possibilitat d'una crisi del deute sobirà impulsada pel lent creixement econòmic. Els inversors esperen una retallada més significativa dels tipus d'interès del BCE, que es podria accelerar per estimular l'economia després dels últims esforços per frenar la inflació. Tanmateix, l'autora subratlla que per obtenir resultats sostenibles, seran necessàries reformes estructurals. Així per exemple, Christine Lagarde va destacar els obstacles en la implementació de la Unió de Mercats de Capitals, que té com a objectiu atraure inversions importants a Europa. En darrer terme, sense avenços decisius, el bloc europeu s'enfrontarà a dificultats per competir econòmicament amb els EUA.

Stephen Jones Are we witnessing revolution in Georgia? Pro-EU protests sweep the nation

L'article analitza l'agitació política en curs de Geòrgia, marcada per un patró de trastorns revolucionaris des de 1992. La crisi actual gira al voltant del govern oligàrquic del partit Somni de Geòrgia, liderat per Bidzina Ivanishvili, un govern ara sense control di que s'enfronta a una resistència creixent arran de la reintroducció l'abril de 2024 d'una llei impopular de «Transparència de la influència estrangera», la celebració d'eleccions fraudulentas a l'octubre i una polèmica suspensió de les converses d'adhesió a la UE el 28 de novembre passat, alienant-se així una població que recolza majoritàriament la integració europea. Les protestes generalitzades, que van començar com a moviments festius a la primavera, s'han anat radicalitzant cada vegada més, alimentades per la corrupció percebuda del govern i el menyspreu per a les expectatives de la població. D'altra banda, l'aïllament i la mala gestió del govern han provocat la dimissió de diplomàtics, funcionaris públics i institucions clau, mentre els moviments de protesta s'anaven estenent per tot el país, unint les forces de l'oposició en un Consell Polític de Coordinació, i guanyant embranzida gràcies a la condemna per part de la UE i del EUA de les eleccions del mes d'octubre. En el context actual, el govern només pot escollir ja entre dues opcions: la supressió violenta de les protestes o la renúncia al poder, ja que la situació posa de manifest els fracassos sistèmics de la seva governança i un profund desig nacional

d'alineació democràtica i europea.

Democracia, diversidad y cultura

Temí Vives Entendre el descontent democràtic

En els darrers anys, tant a Europa com a les Amèriques, s'ha observat un rebuig progressiu a la democràcia i un augment del vot a partits d'extrema dreta, malgrat que la societat mai no havia gaudit de tant benestar, pau i progrés. L'actual descontent democràtic es reflecteix en l'erosió de la confiança en les institucions polítiques, els líders, partits i processos. Els ciutadans consideren que els governs no responen a les seves necessitats, especialment en termes de representació efectiva, augment de la desigualtat i la corrupció i la creixent polarització. Les crisis econòmiques afecten directament la percepció que la societat té sobre la democràcia. La convivència amb el sistema capitalista liberal és problemàtica, perquè les diferències socials no deixen d'augmentar. A més, els escàndols de corrupció política i manca de transparència han profunditzat el malestar de la ciutadania, especialment a les classes mitjanes i baixes. Aquesta situació augmenta l'escepticisme cap a les institucions i les elits polítiques, perquè es percep que els seus propis interessos estan per sobre del bé comú. A més, la naturalesa lenta dels llargs processos de deliberació i consens de la democràcia la fa menys àgil en situacions de crisi. Per això es compara amb els sistemes autoritaris, que actuen ràpidament a curt termini. D'altra banda, les xarxes socials i els mitjans de comunicació també han contribuït al descontent, amplificant les notícies negatives i les divisions polítiques. A més, la proliferació de notícies falses i teories de conspiració han distorsionat la percepció de les democràcies. Tots aquests elements han fet que el populisme hagi guanyat força a molts països, ja que molts líders han explotat aquesta frustració per proposar models autoritaris com la solució. Tot això se suma al fet que problemes com el canvi climàtic, les crisis migratòries i els conflictes internacionals requereixen d'una resposta que la democràcia no sempre pot oferir. La sensació d'imptència i desconfiança és generalitzada, i la polarització dins les societats augmenta, dificultant la formació de consens. Finalment, la democràcia ha creat grans expectatives sobre els drets, el benestar i la qualitat de vida, però la seva incapacitat per complir-les, especialment entre les generacions més joves, ha generat frustració. En resum, el descontent amb la democràcia és el resultat d'una combinació de factors socials, econòmics i culturals. Per abordar-lo, els governs han de fer ajustaments profunds en termes de justícia social, transparència i eficàcia, perquè si no, el populisme i l'extrema dreta seguiran guanyant terreny.

Armin Pfahler-Traugher L'appropriazione indebita di Antonio Gramsci da parte della Nuova Destra

Antonio Gramsci, fundador del Partit Comunista Italià, ha estat reinterpretat per la Nova Dreta des dels anys vuitanta en funció de les seves reflexions estratègiques, no pas per afinitat ideològica amb el marxisme. La dreta s'ha inspirat en les seves anàlisis sobre el canvi polític, especialment la importància de guanyar una majoria ideològica per

aconseguir un poder polític durador. Alain de Benoist, figura central de la Nova Dreta francesa, va introduir Gramsci com a referent, promovent una “revolució cultural des de la dreta”. Intel·lectuals posteriors, com Martin Sellner, també van adoptar la seva idea de «societat civil metapolítica», destacant el paper de les institucions culturals en el manteniment i el canvi de poder. Tanmateix, l'autor afirma que el coneixement de la Nova Dreta de les obres de Gramsci és sovint superficial i instrumental. Només alguns autors, com Benedikt Kaiser, han explorat en profunditat el pensament gramscian, proposant aplicar-lo a la construcció d'aliances culturals i socials contra el sistema existent. Per consegüent, la referència a Gramsci es manté sense vincles ideològics, però representa una lliçó per a la defensa de la democràcia: analitzar aquestes reinterpretacions pot ajudar a desenvolupar estratègies per protegir els valors democràtics.

Kathleen J. McInnis & Kyleanne Hunter Gender Wars Are an Early Warning Sign for Authoritarianism

Les dones tenen un paper crucial com a líders i defensores contra l'autoritarisme en el marc de la lluita per la democràcia a nivell mundial. Tanmateix, sovint se subestima la importància estratègica de les perspectives de gènere i els problemes de les dones, tractant-los com a perifèrics als assumptes de seguretat «durs». Els règims autoritaris, com els de Rússia, Hongria, Bielorússia i la Xina, armen activament el gènere per consolidar el control, fent retrocedir la igualtat de gènere, dirigir-se a les dones líders i promoure rols tradicionals que limiten les llibertats de les dones. Aquestes accions sovint indiquen tendències autoritàries i regressió social, fent de l'anàlisi de gènere una eina fonamental per identificar i contrarestar les amenaces a la democràcia. Les autores afirmen que la iniciativa Dones, Pau i Seguretat (WPS) de les Nacions Unides ofereix a la comunitat de seguretat nacional dels Estats Units una oportunitat per integrar millor les perspectives de gènere a les seves estratègies, reconeixent la misogínia i la desigualtat de gènere com a indicadors de l'ascens autoritari. Les seves recomanacions clau inclouen el suport als grups de dones, que són indicadors vitals del retrocés democràtic i ofereixen una resistència innovadora contra les normes autoritàries, la integració de gènere en l'anàlisi de la intel·ligència, ja que proporciona informació sobre la salut de la societat i els processos de presa de decisions, i la promoció de la WPS i la política exterior feminista per enfortir les respostes a tàctiques autoritàries com la desinformació, l'assetjament en línia i la repressió legal.

Economía, bienestar e igualdad

Judith Kirton-Darling & Isabelle Barthès Austerity déjà vu: the return of the wrong economic medicine

L'article assenyala que la Unió Europea es troba en una situació econòmica crítica i se que haurà de triar entre dues vies: invertir massivament o repetir l'error de l'austeritat. La presidenta de la Comissió Europea, Ursula von der Leyen, va anunciar que la seva presidència seria “la Comissió de la inversió”. També, l'informe Draghi assenyala la

necessitat d'invertir massivament per reactivar la competitivitat de l'economia europea. Fins i tot, tant la dreta com l'esquerra estan d'acord en la necessitat d'invertir una gran quantitat de diners. Però els autors consideren que la contradicció entre les paraules i els actes no pot ser més gran. Ara com ara, les úniques accions que s'estan concretant són les consolidacions fiscals que amenacen amb una nova onada d'austeritat fiscal. Entre els que van viure la crisi del 2008-9 comença a estendre's una sensació de "déjà vu". Actualment, estan sorgint informes per part de l'OCDE i l'FMI que criden al reequilibri fiscal, i per extensió, a l'austeritat fiscal. Davant d'això, els autors argumenten que Europa ha d'actuar decididament, invertint grans sumes de diners per evitar errors del passat. Afirmen que la Unió necessita elaborar un nou pla "Next Generation 2.0" acompanyat d'una política industrial europea per fer revifar la indústria europea i evitar els acomiadaments en massa. En definitiva, Europa ha de ser valenta, deixar enrere l'austeritat fiscal i incrementar les inversions per reactivar la seva economia.

The Economist Once dominant, Germany is now desperate

Alemanya s'enfronta al risc creixent de desindustrialització i veu amenaçat el seu model econòmic tradicional impulsat per les exportacions. Els reptes inclouen l'escassetat d'energia, l'augment de la competència de la Xina, les possibles tarifes dels EUA i les ineficiències estructurals. Els alts preus de l'energia, l'envelliment de les infraestructures i la manca de treballadors qualificats agreugen aquests problemes, deixant indústries com l'automoció i l'acer especialment vulnerables. La dependència del país de les exportacions, especialment a la Xina, es produeix en un context cada vegada més competitiu i hostil, ja que les empreses xineses superen els fabricants alemanys als mercats globals. La caiguda de la producció industrial posa de manifest les debilitats en la innovació i l'adaptabilitat, tot i que algunes empreses estan decantant-se cap a la tecnologia verda d'alt valor i productes de luxe. Tanmateix, aquest enfocament en la qualitat per sobre de la quantitat no pot compensar l'estancament econòmic general: el fre del deute, una norma constitucional que limita l'endeutament del govern, i limita encara més la inversió pública en àrees crítiques per al creixement a llarg termini, com ara les infraestructures i l'educació. Les dinàmiques polítiques afegixen complexitat a la qüestió. El proper govern alemany, probablement liderat per Friedrich Merz de la CDU, podria impulsar reformes al fre del deute i fomentar un increment de la inversió, que podria compensar les pèrdues d'exportacions. No obstant això, aconseguir aquestes reformes requeriria un ampli consens polític, la qual cosa és incerta degut al creixement de partits com l'AfD i l'Aliança Wagenknecht. Així doncs, Alemanya ha passat de l'optimisme de l'era Merkel a un pessimisme generalitzat, amb el convenciment creixent que els canvis estructurals profunds són inevitables.

Sostenibilidad y cambio climático

Zoë Schlanger Climate Diplomacy's \$300 Billion Failure

La conferència de les Nacions Unides sobre el clima (COP29) no va respondre a les necessitats financeres dels països en desenvolupament per combatre el canvi climàtic. Tot i

que els economistes estimen que es requereix un finançament anual d'almenys 1 bilió de dòlars, l'acord només promet 300.000 milions de dòlars anuals el 2035, molt per sota de l'objectiu. Les nacions riques, històricament responsables de la major part de les emissions de carboni, no comprometen els recursos adequats, sovint proporcionant finançament pel clima com a préstecs en lloc de subvencions. L'autora afirma que aquest enfocament agreuja la crisi del deute mundial, amb 35 països ja en dificultats financeres. Les càrregues del deute dificulten la resiliència climàtica, ja que països molt endeutades com Kenya i Pakistan s'enfronten a greus reptes econòmics alhora que han de fer front a l'escalada dels desastres climàtics. La condonació del deute es considera cada cop més crítica, amb líders des de Nigèria fins a les Illes Cook que defensen l'alleujament per permetre inversions en adaptació i mitigació del clima. L'autora assevera que hi ha precedents per a la condonació del deute a gran escala, com la iniciativa dels països pobres molt endeutats de l'FMI a la dècada de 1990, però els mercats de bons privats actuals compliquen els esforços de reestructuració. La Xina, el principal creditor, ofereix tipus d'interès més baixos, però es resisteix a l'alleujament del deute tret que també participin titulars de bons privats. Una iniciativa multilateral que inclogui grans creditors i prestadors privats podria evitar incompliments i permetre inversions climàtiques, beneficiant l'estabilitat econòmica i climàtica mundial. En darrer terme, sense voluntat col·lectiva, el deute i les crisis climàtiques empitjoraran, incrementant les emissions globals, els desplaçaments i els riscos de seguretat. Un canvi significatiu requereix una cooperació internacional més àmplia, que la COP no va aconseguir.

Paul Mason Will this fiasco be the last Cop?

La conferència sobre el clima de la [COP29](#) s'ha vist afectada per les controvèrsies que reflecteixen fracassos més profunds en la governança climàtica global. Organitzat per l'Azerbaidjan, un petroestat autoritari, l'esdeveniment ha estat criticat pel seu enfocament en els combustibles fòssils, la influència de més de 1.700 grups de pressió de la indústria i la repressió dels activistes. Els crítics, incloses figures destacades com Mary Robinson i Ban Ki-moon, argumenten que la COP s'ha vist dominada per les maniobres polítiques, els interessos de la indústria petrolera i la manca de responsabilitat per complir amb els compromisos. Els defensors, en canvi, afirmen que el progrés incremental de la COP és necessari, però el context geopolític més ampli de la disminució de la cooperació internacional i la creixent competència entre les principals potències socava els esforços multilaterals. La justícia climàtica continua sent controvertida, amb qüestions no resoltes sobre quins països assumeixen els costos de la descarbonització i qui se'n beneficia. L'autor conclou que la conferència ha posat de manifest una crisi de la governança global: el fracàs del multilateralisme i els límits del sistema de l'ONU. Per posar-hi remei, els reformadors proposen coalicions d'estats disposats a forjar acords vinculants, com ara una proposta de tractat de no proliferació de combustibles fòssils. Signar aquests tractats podria indicar un compromís genuí amb l'acció climàtica enmig d'un cinisme creixent respecte de la celebració de les COP.

Innovación, ciencia y tecnología

Rachana Shanbhogue Will the bubble burst for AI in 2025, or will it start to deliver?

Avui en dia el sector de la Intel·ligència Artificial (IA) està rebent grans sumes d'inversions. Es calcula que entre 2024 i 2027 el centre de dades de les IA superaran els 1,4 bilions de dòlars. Empreses com Nvidia estan liderant el mercat dels xips d'IA, els quals s'han multiplicat per vuit, fins a arribar a més de 3 bilions de dòlars. Tot i això, les companyies i empreses continuen sense estar segures què és el que pot fer aquesta tecnologia i el que no pot fer. Així només el 5% de les empreses dels EUA afirmen utilitzar la IA per les seves activitats quotidianes. A més, els nous models d'IA consumeixen cada cop més. L'energia necessària per fer funcionar ChatGpt4 equival a alimentar 5.000 habitatges americans durant un any. La lenta implementació de les IA en els diferents sectors de l'economia no només es deu al desconeixement d'aquesta nova tecnologia i de les seves capacitats, sinó també al fet que s'utilitza en secret. Molts treballadors la utilitzen com una eina d'ajuda a l'hora de fer les seves feines, com redactar textos, buscar informació, etc. Però no ho comuniquen als seus caps per por que els considerin menys útils, prescindibles, o els hi posin major càrrega de feina. OpenAI assegura que el 75% dels seus ingressos provenen de particulars en comptes de companyies. En definitiva, la cursa de la IA adquirirà moltes formes el 2025. No obstant això, quan els inversors perden els nervis és sovint quan les noves tecnologies comencen a guanyar atractiu.

Cinzia Sciuto Umana, troppo umana. L'IA e noi

En aquest article, l'autora afirma que la tecnologia no és ni totalment neutra ni orientada intencionadament: és «neutra» ja que no té finalitats ètiques ni polítiques pròpies, però no «neutra» ja que tota innovació tecnològica afecta l'entorn i les persones, modificant les seves eleccions, comportaments i relacions. Aquest impacte es manifesta a través de la lògica interna de les tecnologies, les noves possibilitats que ofereixen i els efectes socials, ètics i polítics que generen. Les discussions entre optimistes i crítics giren al voltant dels malentesos: ambdues visions -la catastrofista i l'entusiasta- es basen en un enfocament passiu. En canvi, l'autora considera que cal una actitud crítica i pragmàtica, que analitzi les contradiccions i exploti el potencial sense renunciar a un paper actiu en la gestió del canvi. Cada innovació tecnològica, des de la invenció del foc fins a la Intel·ligència Artificial, ha representat una «revolució antropològica», transformant profundament la manera de viure i organitzar-se de la societat. El repte no és témer o idolatrar la tecnologia, sinó entendre-la com a part de la condició humana, i abordar de manera crítica les seves implicacions.